

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИН ОРГАНЫ

1925 чылда үлдүзистийген.

1951

сентябрь

16

ВОСКРЕСЕНЬЕ

№ 180 (2354)

ӨРТӨЗ 20 КӨП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Совет улус тайбын дээш демиселде (1 арын).

Хүлээлгени күүседириниң үези келди! (1 арын).

Тиңделгениң рапорттары (1 арын).

Совет Тываның ажилчы чоннары-

нын тайбын дээш күзел чүтүлү (2 арын).

С. Седип. — Марксисти-ленини теорияны боттары өөренип турарлар-биле ажилчы чорудар (2 арын).

В. Григорьев. — «Демократтыг со-

циализм» — империалисттик реакциянын чепсээ (2—3 арын).

Редакцияда чагаалар (3 арын). Сан-Франциско конференцияны (4 арын).

Кореяда болушкуннар (4 арын).

Агитас-массалыг ажилды улам күштелдирер

Беш улуг күрүнелер аразына Тайбын Пактызын чар дугайында Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чылдазы бистин чуртувуста эгелээр. Ат салышканын чылдазы Совет Эвилелинде ажилчы чонун калбак массаларын улуг политиктиг идеякей-биле калбарып турар. Совет кижилерин тайбын херээн ханы бердинги, Ленин—Сталинның партизанын ууртулгазы-биле тайбын херээн улустарын айыл чок чорун камгалаарына күзел соруктуун, оларын чангыс эп-сеткилдин херечилеп турар.

Совет улус үеде быжыг тайбын ханы сонургалдыг. Совет чактын чорудуп турар тайбын ханы политиказы бистин тиңтел тургузувустун болунун шынарын уруп турар болгаш бүгү улустун амьдыралчы эрге-ажыны дүжүп турар. Совет кижилерин күженишкени коммунист тургузушкуну улуг пландарын боттандырырыч уланган. Совет күрүн тайбын ажил-агыйн хөгжүдүп — канчаар-аа аажок улуг электри станцияларын, сугарылга системаларын тудуп, бойдус чаарылганын Сталинны планын амьдырал кырына боттандырып турар.

Бистин областын бугуруелеринде, колхозтарын, совхозтарын МТС-теринде, албан черлеринде, өөредилге черлеринде Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чыр кампанияга таварыштыр хуралдар эртип турар.

Хуралдарга чүе чугаалаан ажилчылар, колхозчулар, интеллигенцияны төлөөкчилери бүгү делегейге тайбын дээш демисежир турар миллион-миллион совет кижилерин күзелди, бодалын илередип турар.

Беш улуг күрүнелер аразына Тайбын Пактызын чар дугайында Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чылдазы ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбын камгалалын Совет комитетинин пленумунун шийтпирин таныжып турар ажилчы чоннарын хуралдарына колхозчулар, ажилчылар, интеллигенттер бот хүлээлгелерин ап турар.

Автотранспорт конторазынын септелге мастерскаязын алдарыг стахановчу В. Савинцев: — Бис тайбын фронтларга ханыс-биле, тылга мадырлыг күш-ажылыс-биле чаалап алган бис. Бис дайны каян-аа күзевейн чоран бис. Каян америк-агли империалисттер чаа дайны бетлекеп, Кореяда ханыг дайнын чорудуп турар душта бистин совет улус коммунизмин улуг тудулганын — тайбын чогадыкчы күш ажилын чорудуп турар. Дайны тайбын тиңээр! Ынчангаш, Кыйгырынын адаанга чангыс кижини ышкаш ат салырып кыйгырып тур мен — деп чугаалаан.

Торгалыга «Свобода труда» колхозта коммунист эш Маковкиннин трактор бригаданын кижигинер: «Совет Төрүн чуртун күчү-шудалын быжылганы дээш бистер моон-аа артык эки ажилдар бис. Бистер, совет кижилер, бодувустун чангыс эпинис-биле, Ленин — Сталинни улуг херээн бурн бердингенис-биле күштүг бис. Тайбын бистин күзел сорувус сыныш чок» — деп чангыс үн-биле меделээр.

Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чедишкенин эртнеринин кол чүлү болза, бүгү чон-

нун ортузунга чорудар полит-массаладыг ажил болур. Тайбын камгалаары дээш калбак кампания дайын кысыкчыларынын кем-буруулуг кара-сагыжын илередиринин чепсээ болур ужурунда ам бир дугаар ужуру-дузалыг болур деп эш Сталинның айтышканын бистин чуртувустун ажилчы чонунга таныштырычы уланган политиктиг ажил агитация ажилынын кол хевирин болур.

Агитаторлар, пропагандистер империалисттик дайын кысыкчыларына агрессия сагыш бодалын, планын илеретишкан, ажилчы чонга тайбын ханы улустарын шийтпирлиг демисели дайын болдурбайн, тайбын камгалап ап болур деп чүвени тайылбырлаар ужурулу.

Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чылдазы чоруп турар душта, ажилчы чонга совет чактын тайбын даштык политиказын таныштырар ужурулу. Илеткерде, беседаларга тайбын лагеринде, демократиянын, социализмниң төртүгү чедишкенин, даштык чурттарда тайбын талаагыларынын шимчээшкенин сорулганын, хөгжүлдезин ажилчыларга, колхозчуларга, интеллигенцияга таныштырар.

Чер бөмбүрээнин кырында бүгү чурттарда миллион-миллион бөдүүн кижилер бистин улуг совет чуртувус тайбын херээн күчүлүг болгаш шийтпирлиг камгалакчы болурга оңче улуг идея-биле көрүп турар. Партия организацияларынын сорулганы болза, бүгү делегейге тайбын баганазы, совет күрүнени күчүзүн улам-на быжылганы тайбын камгалаарына кол чүлү болур деп чүвени ажилчы чонга тайылбырлап бээр болур.

Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чыр кампания-биле холбашкан агитация, пропаганда ажилын совет кижилерин политиктиг, күш-ажылчы идеякей улам-на көдүреринче, күрүнелерин хуусаа бетинде күүседир дээш социалисттик чарышты калбартырычы уландыар.

Бугуруелерде, албан черлеринде, колхозтарда, совхозтарда тургустунган Тайбын камгалалын Совет комитетинге дузалар комиссиялар ат салышканын чүгле хуралдарга чыр эвес, ажилчы чонун ажилдап турар черлеринде, чуртуп турар черлеринде барып тургаш чыып алыр. Партия организацияларынын сорулганы болза, ол комиссияларга чогуур дузаларчы көргүзери-биле чурттакчы чонга ат салышканын чылдазынын ужуру-дузалыг билдингир сестер-биле яак тайылбырлап бээр ужурулу.

Ат салышканын организастыг эртнерде полит-массаладыг ажилды бүгү хевирлерин калбаа-биле ажилдаар, оң идеяни денгелин бедидер, бүгү-ле чурттакчы чонун хаара тудар. Ол ажилга профэвилелдерин, комсомол организацияларын, интеллигенцияны калбаа-биле кириштирер.

Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканын чыр кампаниянын үезинде районнар солуннары улуг ужуру-дузалыг болур. Олар агитаторларын, пропагандистерин чогуур чүлүга материалдар-биле хандыар, кампаниянын чоруп турарын калбаа-биле чырыдар, совет кижилерин кайгамчыктыг патриотизмин көргүзөр хүлээлгелиг.

Бистин чуртувуска чыдыган миллион-миллион кол үжүктеринде делегейниң тайбын ханы улустары чаа үлегер чыжекти алыр.

Тиңделгени рапорттары

ССР Эвилелин Министрлер Чөвүлелин Даргазы эш Иосиф Виссарионович Сталинның адынын кырына социалисттик көдээ ажил-агыйн мурнакчыларындын рапорттар кирери үргүлчүлүп турар.

Украин ССР-нин эр, херэеж колхозчулары, машина-трактор станциялары, совхозтары, көдээ ажил-агыйнның тускай эртемниглерин күрүнеге тараа белеткелениң планын (кукуруза, чинге-тараа болгаш кырыл-кара чокка, 100,7 хуу кылды күшүсеткен.

Аш-чем культуруларын белеткээринин планы 101,3 хуу күшүсеткен. Эрткен чылдын бо үезинге бодарга

71. 726 муң пуд хей тараа күрүнеге дужаатынган.
Республиканын колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажилдакчылары, көдээ ажил-агыйнның тускай эртемниглерин аш-чемнин кол культурузы—кызыл-тас өстүреринге эки ажилдап, эрткен чылга бодарга 87486 муң пуд хей кызыл-тасты күрүнеге дужааган болгаш дайын мурундагы 1940 чылда денгелинде 111 млн. пуд хейнү дужааган.
Астрахань областын колхозтары тараа дужаарынын күрүне планын хуусаа бетинде 105,5 хуу күшүсеткен. Аш-чем культуруларын дужаар планын 138,5 хуу күшүсеткен.

Тараажыларын ортузунда агитация ажилы эки чоруп турар.

Совет улус тайбын дээш демиселде

Бүгү-делегейге тайбын дээш могаг-шылаг чок демисежир

Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканынын чылдазын ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбын камгалалын Совет комитетинин пленумунун шийтпирин заводтарга болгаш фабрикаларга, колхозтарга, база совхозтарга, албан черлеринге болгаш эртем-институттарга чугаалажып көөрү уламчылал турар. Колхозчу ховуларын стахановчулары, ажил-ишчилери, эртемниң база уран-чүлүдүн ажилдакчылары пленумун шийтпирин изини-биле чүлүдүп деп көрүшшээ, бүгү делегейге үр болгаш быжыг тайбын дээш идеякейг демисежир боттарынын шийтпиринин меделеп турарлар.

Новосибирский бедирин демир орук транспортунга чартык чүс чыл ажилдаан, № 2 вагон участкастын техник эш Тузин мынча деп чугаалаан:

— Бистин магистралда ам болуп чарыры ышкаш тайбын чүктеринин аныг улуг шуужушкунун бодунун бүгү амьдыралында черле көрбөз мен. Волгада база Донда, Гуркменияда, Крымда болгаш Украинада улуг тудулгаче ыяшты, машиналарын, херекселерин бедирин берип турар. Көдээ суурларже комбайнар, севкалар болгаш культиваторлар чоруп турар. Совет демир-

орукчулар болза, бистин чуртувуска коммунизм тургузушкуну дээш күженип турарына чоргаарлап турарлар. Бистер дайын күзевейн турар бис, ынчангаш америк-агли агрессорларын күзел-бодалдарын ара соксадып үрээр дээш бүгү күштерин салыр бис.

Тернополь областын көдээ ажил-агыйн механизаторлары, Ямало-Ненец национал округтун балыкчылары, ивичилери, аңчылары, Карабо аэропорттун ажилдакчылары, Калинин областын Бежецкий районун хевдиржилери, Эстониянын сланд басейнин дагылары тайбын херээн камгалап алыр дээн боттарынын чайгылш чок шийтпирлинин дугайын меделеп турарлар.

Ташмен районун чылгы мал фермазынын эргекекчи эш Руденко мынча деп меделээн:

— Совет кижини бүрүзү Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга холунун үжүүн өөрүшкүлө-биле салып бээр. Бистер чаа-чаа заводтарны болгаш фабрикаларын, чурталга бажынарын тудуп, тургузарын күзеп турар бис. Улуг Сталиннын удуртулгазы-биле чуртувуска коммунизмин тургузуп, бүгү делегейге тайбын дээш могаг-шылаг чокка демисежир бис.

(СЭТА).

Тайбынның ээлчээ

ВЛАДИВОСТОК. Приморьениң ажилчы чоннары болза тайбын камгалалын Совет комитетинин резолюциязын чангыс эп-сеткилг чүлүдүг деп көрүп турарлар. Владивостоктун салдыг портунун механизаторларынын беседазынын үезинде алдарлыг кранчы Михаил Дубежский мынча деп чугаалаан: — Хүн тудум-на бистин чуртувус коммунизмин эчис сорулганын чокчушуп турар. Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбын Пактызын чар дугайында Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга бодумун

холум үжүүчү өөрүшкүлөдүг салып бээр мен. Ат салышканынын чылдазы каян сентябрьде болу бээрге, бистин кранын коллектив тайбынның стахановчу ээлчээн чорудар деп шийтпирлээ. Суднолар чүдүргүлгенин талазы-биле онаалгаларны ийн катап ажыр күүседирин хүлээнилер.

Тайбынның ээлчээнге портун эске кранчылары база кирер деп шийтпирлээнер.

Хей-хей судноларын экипажтары Тайбынның ээлчеглиг рейстери деп адааннар.

(СЭТА).

Сахалинниң далайжыларында

МУРНУУ-САХАЛИНСК. Сахалинниң далай талазы-биле пароход эргелелинче ырак райстөрде турар судноларын экипажтарындын хей санын радиограммалар кээп турар. Тайбын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыйгырынын адаанга ат салышканынын чылдазын ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбын камгалалын Совет комитетинин шийтпирин олар изини-биле дегип турарлар деп далайжылар тиңиткан.

«Осмусар» пароходтун капитаны эш Киселев болза, Курильская гряданың сонгу ортудуктарынын районундан радио-биле мынча деп меделээ-

лээ. «Бистер совет далайжылар, эки күзөлдүг бүгү кижилер ышкаш тайбын чүдөн-даа артык күзеп турар бис. Август 4-те бистик пароходу-вустун экипажы тайбынның ээлчээнде кирген. Сахалинни эрктирине ээп келиринче бедир бистер чүк дажылгаларын чыл планын доозар бис, а навигациянын төнчүзүнге бедир чыл планын аажыр 20 муң тонна чүктерин дажылгал бээрн хүлээнип тур бис».

«Крильон», «Эрнест Тельман», «Ашхабад» болгаш өске-даа хей судноларын экипажтары тайбынның ээлчээнде киргилээ.

(СЭТА).

ХҮЛЭЭЛГЕНИ КҮҮСЕДИРИНИҢ ӨЙҮ КЕЛДИ!

Бүгү күштү тарая белеткелениң планын күүседиринче

Социалисттик чарыш күштелген

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районда «Колхозчу» солунун редакциясында эш Соскур-солдун редакцияга берген меделээн Эзугаар алырга, район нинти кезип алза чогуур таразынын 36,0 хуузуун, оң иштинде колхозтар 36,8 хуузуун күшүседип алган. Күрүнеге дужаар тараанын чыл планын 40,5 хуу, беш хонуктар графинин 72,4 хуу күшүсеткен. Бурен сумузулда «Сталинни орук» колхоз (даргазы эш Никитин, партия эге организациязынын секретари эш Тавалай) бүгү таразынын 76,5 хуузуун кезип алган. Күрүнеге дужаар тараа планын 89,2 хуу күшүсеткен. «Октябрь 30 чыл ою» (даргазы эш Благинин, партия эге организациязынын секретари эш Чунарёв), «Октябрь 14 чыл ою» колхозтарда тараа кезип алышканы болгаш күрүнеге тараа дужаар ажилдар шалыктын чоруп турар. Оон-биле кады дүжүт ажаап алышканын чогуур үезинде чидирг чокка ажаап алыр талазы-биле колхозчу шалыктын хун-бүрү көүдөп турар. «Сталинни орук» колхозта машина-биле тараа кестирип турар эш Дундүпей хун-бүрүнүн норманын 140—150 хуу күшүседип келген. Комбайнер херэежкен Бельских Анна Романовна 6 хун иштинде 134 га тарааны кестирген. Аныктарнын тараа арылгара тускай бригаданы графикте көрдүнгөн хун-бүрүнүн чижек нормазын үргүлчү 120—130 хуу чедир күшүседип турар. Тараа ажаап алышканынын бо шийтпирлиг хунирине колхозчулар ортузунда социалисттик чарыш улам күштелип турар.

Өвүр районун ховуларында

Өвүр районун колхозтары бедик дүжүт ажаап алышканынче август 13-те эгелеп кирген. Баштайгы хуле колхозтарын тараа ховуларына 5 тараа кезер машиналарлыг, 68 кижилг 3 бригада ажилдап хүнээнер.

Ол хун тараа кестирип турган «Торгалыг» колхозта коммунист эш Комбуи-оол 3,5 гектар черин таразын кескен. «Совет Тыванын беш чыл ою» колхозта сноп багалакчы Севилябаа, «Коммунизмче орук» колхозта Акпан болгаш Хордуу олар сноп багалаар үдүг норманын 105—115 хуу күшүсеткенер. Хову бригадир эш Эрелениг баштаган тараажылар тарааны эки ажаап алыр дээш шийтпирлиг ажилдап киргенер.

Тараажыларын ортузунда агитация ажилы эки чоруп турар.

М. ДЕЛГЕР.

Ажап алышканынның мурнакчылары

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). ВКП(б)-нин Чаа-Хөл райкомунун секретари эш Т. Бегзинин бистин редакцияга даянатканы-биле алырга, сентябрь 10-да Чаа-Хөл району бүгү тараанын нинти кезип алышканын 46,1 хуу, оң иштинде колхозтар 49 хуу күшүсеткен, 1287 гектар тарааны бастырып алган. Күрүнеге дужаар тарааны район нинтизи-биле 55,7 хуу күшүсеткен. Оң иштинде колхозтар талазы-биле алырга, Үрбун сумузулда Сталин аттыг көдээ ажил-агый артели (даргазы эш Сүктөр, партия эге организациязынын секретари эш Хоюган) районун колхозтарын мурнай сентябрь 5-те күрүне-биле үзе санашкан.

Күрүнеге дужаар тараа планын «Бурунгаар» колхоз 103 хуу, «Тиңелге» колхоз 73 хуу күшүсеткен. Оон биле кады районда байлактыг дүжүттү чогуур үезинде чидирг чокка

ажаап алыр дээш онза чүткүлдүг ажилдап турар мурнакчыларын хүрээлени өскөн. Эң ылангыча Чаа-Хөл МТС-тин комбайнеру эш Ворожбин хун-бүрү-ле ажил нормазын 120—130 хуу, «Тиңелге» колхозта хол кадлары-биле тараа кезип турар эш Серен 100—110 хуу чедир, Сталин аттыг көдээ ажил-агый артелинин күрүнеге тараа дужаар черинде ажилдап турар эш Алдын-Херел 140—150 хуу чедир күшүседип турарлар. Ол ышкаш «Бай-Булун» колхозта ажилдап турар агитатор эш Семи-Суу агитация ажилын үргүлчү чорутушсаан, боду колхозтун шалыпчызы болуп турар.

Районда бүгү-ле бар күштерни дүжүт алышканынче организастаан. Тараа ажаап алышканынын турлагларында 135 агитаторлар ажилдап турарлар.

Күш-ажылчы көдүрлүүшкүнну уурспур

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районун Калинин аттыг көдээ ажил-агый артели (даргазы эш Базыр-оол, партия эге организациязынын секретари эш Натпип-оол, база ВКП(б) райкомунун болгаш райкүүскомун дүжүт ажаап алыр талазы-биле харысалгалыг төлээзи эш Очур-оол) 450 гектарнын таразындын 315 гектарын кезип, ажааган болуп турар. Оң иштинде 20 гектарнын таразын МТС-тин комбайн күжү-биле, ынарга, 295 гектарнын таразын, колхозчулар боттарынын күжү-биле кезип, ажаап алганнар. Күрүнеге дужаар таразындын 30 тоннаны кирген ийкек, азы 40 ажыг, 50 чеплес хуу болуп турар. Колхозтун бөдүүн ажилдакчылары ажилчы чонун кайгамчыктыг күш-ажылынын түннели болур күстүг чагаай дүжүдүн чогуур үезинде чидирг чокка ажаап алыр дээш кызымак ажилдап турар. Эң ылангыча тараа кезеринге тарыштыр кылган сизен кезер машина-биле ажилдап турар эш Арак-оол хүнде 3 чартык гектарын кестирер тургаш, 4 гектар ажынын кестирип турар. Ынчаарга, эштер Тырыкпан, Сайын, Хашыккай олар хол кадлары-биле хүнде 12 сотук черин таразын кезер нормалыг тургаш, херек кырында 14—15 сотуктун таразын кестирер турар. База ол ышкаш, шаңче тараа дажып турар эштер Орустаан, Шөмбүкөй олар бир километр черден хүнде 12 тергенин таразын сөөртүр нормалыг тургаш, херек кырында 5 километр черден 14—15 терге чедирер, Төрзөн чуртунга, улуг башкы Сталинга берген күш-ажылчы ылдыктыг хүлээлгенин алдарлы-биле күшүседип турар. Олар ол хире кызып

турганда, колхозта чамдык харысалгалыг эштер, чижээ колхоз даргазы эш Базыр-оол, партия эге организациязынын секретари эш Натпип-оол, база ВКП(б) райкомунун болгаш райкүүскомун төлээзи эш Очур-оол олар дүжүттү чидирг чокка ажаап ап, күрүнеге дужаар тарааны кыска үенин иштинде долдур болгаш ажыр күшүседир деп, политик болгаш күрүне талазы-биле канчаар-аа аажок улуг ужуру-дузалыг сорулганы утуп, ажилды кошканды салыпканында күрүнеге дужаары-биле бастырыгын тараазы чок болган. Оон кол чылдагааны болза, партиянын полит-массаладыг агитация ажилы сула салдынып кошканында, айт, шары-биле тараа бастырып чорук үзүлгенинде. База хоорайдан ырак, кем кежир черде, чижээ, Темир-Сугда чамдык кижилер хуузуунда чир тараа бастырып, хуунун херээн күрүне херээден бедик көрүп турарында болур-тур.

Соок дүжүп, хар—тараа шөлдөринче болгаш харын хоорайнын бодунче безин кири чаап, дүжүт ажаап алышканынче бойдустун айылы дигрелип келген төлээде, большевикчи агитацияны улам-на күштелдирип, бүгү-ле күштү, бүгү-ле аргаларын дүжүт ажаап алырыныч уландырып, Төрзөн чуртка, улуг башкы Сталинга берген күш-ажылчы алдарлыг хүлээлгени кыска үенин иштинде долдур болгаш ажыр күшүседир онза негетинген. Ынчангаш, бо хүнгү үе бодза, кошкак ажилдаарынын үези эвес, а харын эң харысалгалыг болурун негеп турар үе дээрзин үстүнде ады үнген эштер билинзе чогуур.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Ажилдың темпизин улам күштелдирер

САМАГАЛДАЙ. (Телефон-биле). Тес-Хем райкүүскомун даргазы эш О. К. Чадамбанын биске меделээни-биле алырга, Тес-Хем району ажилчы чонун кайгамчыктыг күш-ажылынын түннели болур күстүн байлактыг дүжүдүнүн ажаап алышканын чүгле 58,7 хуу күшүсеткен. Ынчаарга, күрүнеге дужаар тараанын чүгле 33,3 хуу күшүсеткен болуп турар.

Районда Калинин аттыг колхоз тарааны кезип, ажаап алырынын планын 64,2 хуу, күрүнеге дужаар таразын 69 хуу, Молотов аттыг колхоз тараанын кезилдезин ажаап алышканын 72 хуу, ынчаарга, күрүнеге дужаар тараанын 42,8 хуу күшүседип, районун дээрне черин ээлеп, мурнакчы болуп турарлар. Молотов аттыг көдээ ажил-агый артелинин шалыпчызы эш Келебей тараа кезеринге таарыштар кылган сизен кезер машина-биле графикте көрдүнгөн хун бүрүнүн үлүг нормазын үргүлчү 120—150 хуу чедир күшүседип турар. Ынчаарга, тарааны дажып, сөөртүрүнде ажилдап турар эш Тываа хун-бүрүнүн графикте көрдүнгөн үлүг нормазын 150—170 хуу чедир күшүседип турар.

Тараа белеткелениң пунктузунда

Барыин-Хемчик районун Кызыл-Мажалык суурда тараа белеткел пунктунда районун колхозтарынын күрүнеге дужаар тарааларын кургалдып, арылгал турар колхозчулар бар. Олар күрүнеге тараа дужаар планын хуусаа бетинде, дарый доозар дээш аксеткилдик эки ажилдап турарлар. Ынчал-а-да, чамдык колхозтар пунктуда турар колхозчуларын аш-чемин үзүктелдирер оларже салгыс салбас чоруктар бар. Чижээ, «Тиңелге» колхозтун тараа дужаакчыларынын хүнезини тене бөзгө, колхоз даргазындан чеден чорудуп көрүнер деп дилээрге «ол чүнерил, чаннардан чыгкан дужаа турар тараандардан хооруп, соктап чинер» деп чугаалаан. Оң ужурунда ажилдап турган бир кижини күшүседир дээш ийн хун ажырып кылган.

Ол ышкаш чүкк машиназын эвээш-биче каш килограмм чүктүг манандыр чоруктар бар. «Кызыл тараачын» колхозтун даргазы Норбу-Самбуу бир хун «машина дүрген өкелинер, тараа сөөртүр чүв» деп буртуладыр хап келген. А херек кырында машина чедө бөзгө чүгле 400 килограмм тараа чүдүрүп берген.

А. ХЕРТЕК

Совет Тываның ажылчы чоннарының тайбың дээш күзел чүткүлү

Бүгү-делегейге бѳжыг болгаш үр пайбың дээш

Бо чылдын сентябрь 5-те областтың партия школазының ажылдакчыларының болгаш диннакчыларының беш улуг күрүнелериниң аразына Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга ат салышкынын ССРЭ-ге чорудар дугайында тайбың камгалалының Совет комитетиниң пленумунун шийтири-биле танышкан нити хуралы болуп эрткен. Хуралга бүгү-делегейге тайбынны камгалаар кампанияны чорудар дугайында областтың партия школазының башкысы эш В. Ф. Фастунова илеткел кылган.

Илеткел доозулган соонда Л. Н. Абрамова, Л. Б. Чадамба, С. Д. Мишина олар Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгы-

рының адаанга ат салышкынын чорударының дугайында тайбың камгалалының Совет комитетиниң шийтирин чангыс эп-сеткилди күлээп алырын дугайында болгаш бүгү-делегейге тайбынны камгалаар дээш күш-ажылга база өөредилгеге улам-на улуг чедишкенин бөлүр дугайында боттарының ханы сеткилин илередиң чүве чугаалааннар.

Хуралдан бистин областың тайбың талалакчыларының 1951 чылдын сентябрь 22-де болур конференциязынга баар төлээлер кылдыр областтың партия школазының директору эш В. В. Куреневту болгаш партия школазының диннакчысы эш Л. Б. Чадамбаны бир үн-биле сонгаан.

Б. АЛЕКСЕЕВ.

Полиграфистерниң үнү

Сентябрьның 10-да область типографиязының ажылчы, албан хаагчыларының болгаш инженер-техниктиң ажылдакчыларының нити хуралы болган.

Анаа, беш улуг күрүнелериниң аразына Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга ат-салышкынын Совет Эвилелинге чорудар дугайында тайбың камгалалының Совет комитетиниң пленумунун шийтириниң дугайында партия организациязының секретари эш С. Венгерская илеткел кылган.

Илеткел соонда область типографиязының полиграфистерниң тайбыңга улуг күзел чүткүлдүн илереткен саналдар эгелээш.

Бир дугаарында өрүүр чехтин ажылчыны Гуркова сөс алган.

— Мээн, ийи оолдарың фронтга өлгөннөр. Дайының айылын мен ки билдир мен. Беш улуг күрүнелериниң аразына Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Кыйгырыңны улуг

өрүүшкү-биле уткуп, ССРЭ-ге чорудар ат салышкыннарыңа шупту чангыс кижиге киржиривитки кыйгыртур мен.

Тайбыңның херээң болумун күш-ажылым-биле быжыглаарымн хүлээдин — деп, эш Гуркова чугаалаан.

Оон соонда фронтучу От-оол, ленинчиги Н. Земцова, комсомолчу Филимонова, өрүүр чехтин начальниги Чомков, стажаночу Горбунова, өрүүкү Бады болгаш өскөлөр-даа сөс ап, тайбынны күш-ажыл-биле бадыткап, боттарыңа күш-ажылчы хүлээлгелерни алганнар.

Дараазында тайбың камгалалының область конференциязынга баар төлээлерге Венгерская биле Гуркованы чангыс үн-биле сонгаан. Ол ышкаш Тайбың камгалалының Совет комитетинге дузалаар комиссияга Барсуков, Самороков, Чомков, Гуркова, Венгерская, Земцова, Петракова оларны сонгаан.

О. САМБЫН-ООЛ.

Тайбыңның херээ тишлезин дээш

Улуг-Хем районунун Чаатыда Киров аттыг көдээ ажыл-агый артели сентябрь 1-де, хуусаа бетинде куруне-биле үзе санашкан болгаш МТС-тин ажылдап бергенинге натур төлөвирин база дузаап берген.

Күрүнениң мурнунга бир дузаар хүлээлгезин чедишкенин-биле күүсеткеш, колхозчулар ам дүжүт ажап алышкынын болгаш нитиниң малынга четчир санымг чеми белектээр ажылды чоокку хүннериңде доозар дээш эрестиг ажылдап туузар.

Беш улуг күрүнелериниң аразына Тайбыңның Пактызын чарар талазы-биле Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга ат салышкынын чыгарып ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетиниң шийтирин дыйнааш социалисттерниң шөлдерин ажыл-ишчилери боттарының күш-ажыл-биле тайбынның улуг херээң камгалаарыңа бүгү-ле күштеривитки бээр бис деп сөзүн бергеннар.

БИСТИҢ КОРР.

Тайбыңның Пактызы дээш!

Беш улуг күрүнелериниң аразында Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга ат салышкынын чыгарады ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетиниң резолюциязы-биле танышкан Областың улус өөредилге килдизиниң болгаш Башкылар билин бедилер институтун ажылдакчыларының нити хуралы сентябрьның 10-да болган.

Ук хурал болза, политика талазы-биле бедик көдүрүлүшкүнүгү эрткен. Областың улус өөредилге килдизиниң эргелекчизиниң оралакчысы эш Григоренко, инспектор эш Митасова, улус өөредилгезиниң областың килдизиниң ажылдакчысы Назарова, улуг инспектору Соколов олар чүве чугаалааннар.

Хуралга санал берип чүве чугаалаан эштер Тайбың камгалалының Совет комитетиниң резолюциязын чангыс, үн-биле деткип, Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга боттарының аттары чангыс эп сеткилди салырын, ынчангаш бүгү совет кижилер-биле бир дөмей бүгү делегейге быжыг болгаш үр тайбың дээш могаг чок демисежиң, тайбың туғунун тудучузу улуг Сталинга кызыгаар чок бердигенин бүүрүдерин хуралга санал берген эштер чугаалап турганнар.

Ол ышкаш областың улус өөредилгезиниң школаларының ажылын моонда артык экижидер, беш улуг күрүнелериниң аразына Тайбыңның Пактызы дээш чуртакчы чоңун ортузунга агитса массалыг ажылды могаг чок калбартырын хүлээнип алганнар.

И. ПРИНЦЕВ.

Күш-ажылчы хүлээлгелер

ШААГАН-АРЫГ, (телефон-биле). Беш улуг күрүнелер аразына Тайбың Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга ат салышкынын чыгарып Тайбың камгалалының Совет комитетиниң пленумунун шийтирин Улуг-Хем районунун ажылчы чоңу улуг политиктиг көдүрүлүшкүн-биле хүлээп алган.

Тараа шөддеринге, шаннарда, комбайнар агрегаттарында бүгү ажылдары улуг идеялык чорудуп турар. Күрүңге тараа дузаар планын хуусаа бетинде күүсеткен, Ленин, Киров, Ворошилов, Жданов атты, база «Кызыл туң» колхозтар МТС-тин ажылдап бергени дээш хүлээткен четтар дузаар тараа дузаалгазын үрүтүлчеп турар.

Лейбористтик партияның боттандырып турар капиталисттик национализацияның принциптиң Англияның ажылчы ангызындан деткимчени албаан болгаш капиталисттик тергилдеп турар үезинде «социализмни тургузар» дугайында демагогиктиг бадыткалдарны чүгле илередири болган. «Англияда демократтыг социализмниң бергелериң узуткаар» планнар ам лейбористтик партияның бөлүктөрүндө тыптып келгени таварылга эвес. Оксфорд университетиниң социал-эконом эртемнериниң профессору, лейборист Г. Д. Коул «Демократтыг социализмниң талалакчыларының берге байдалы» деп адаан бөлүүнү чүдүлдериң бирээңге чүгле Англияның эвес, өске-даа чуртарның барынын социалисттерниң кирген берге байдалары деп медегел турарының чылдагаанын анализдеп турар. Г. Д. Коул «үлөтүрүнү национализиастаттыңан адырларыңа лейбористтик чак систематоктааткан, оон үлгери болза, капиталисттик улуг бүүдүрүлгелер» болгаш ол система «сорул кыришкениң үндүрбей турар», бюрократизм-биле улуг капиталдың чадашкан холумаа болуп деп чүвени минтип турар.

Лейбористтик баштыңчылар Англияны бо үедеги экономиканың «демократтыг социализмниң» үлери кылдыр баралгады турар. Улөтүрүнүч болгаш транспорттуң чамдык адырларының капиталисттик национализацияның социалисттик корум-чурумунун хемчеглери болуп дээрзин оралдажып турар.

Херек кырында ол хемчеглер социализм-биле дөмей чүзү-даа чок болуп турар. Лейбористтерниң чоруткан национализациязы бритэн экономиканың капиталисттик характерин бичи-даа өскертпээн. Лейбористтик национализация мурнунда национализиастатыңан бүүдүрүлгелер ээлеринге ажыктыг болуп турар. Национализация оларны хоозураар чоруктан камгалаан, күрүңнен камгаланыңан орулгаларың болгаш компенсацияны алырын хандырган.

Бүүдүрүлгө чөпсек херекселдин буржуаз күрүнениң өңүзүңе шийдеп чорукту мурнунда герман монополистерин болудур турганын лейбористтер ону социализм дээрин оралдажырын күзеп турар болгаш оозу-биле боттарынын үзүктө чок баксырал турар чурталга байдалын лейбористтерниң ол хемчеглери дээш берип турар ажылчы чоннары оруктан чайладып турар.

Марксистчи-ленинчи теорияны боттары өөренип турарлар-биле ажылды чорудар

Марксистчи-ленинчи теорияны бот-кичээл-биле өөренирин организастаары болза, партия, совет каадырларың болгаш совет интеллигенцияның идея-политиктиг белектелиң бедилериниң шийтинген эң чугула аргазы.

Большевиктер теориязын болгаш төөгүзүн боттары өөренип турарларын саны бистин областа чыл бүүрү-дел-ле өзүп турар. Бистин областың партия чырдышкынының четкиңге 1950—1951 өөредилге чылында 650 ажыг коммунистер болгаш партия кежигүрү эвес активчелер, интеллигенттер марксист-ленинчинин төөгүзүн болгаш теориязын боттары өөренип эрткеннар.

ВКП(б) Төп Комитетин «ВКП(б) төөгүзүнүң допчу курзунун» үңгениң-биле холбаштыр партия пропагандазының байдалының дугайында» доктаалыңа марксист-ленинизмни шийдедириңниң кол аргазы—большевик партияның төөгүзүн болгаш теориязын бот-кичээл-биле өөренери болуп деп айткан.

Областа марксист-ленинизмниң теориязын боттары өөренип турарларын иштинде ВКП(б)-нин Чөөн-Хемчик райкомунун секретари эш Дилгижек база ол райкомунун секретари турган Одан-оол, Чадаана орус ортумак школаның директору Попова, Танды район төвүнде ортумак школаның өөредилге эргелекчизи Михайлюк, РО МГБ начальниги Лезний, ВКП(б) райкомунун секретари Михеев, район төвүнде чеди чыл школаның директору Мешков, башкы Абрамов, Каа-Хем районда партия кабинетиниң эргелекчизи Шабанов, районун «Колхозчу» солунун харыссалгалыг редактору Плясовских, ВКП(б)-ниң Тоңу райкомунун секретари Намзын, Барыч-Хемчик райкомунун секретари Назын-оол, Мөңгүн-Тайгада райОНО эргелекчизи Эргеп болгаш оон-диз өске чамдык эштер эрткен өөредилге чылында эки түңнелди өөренир.

Бистин областа коммунистер бүүрү-ле боттары ном-биле тускай өөренип шыдаас деп чүве билдинер. Ынчангаш олар партия чырдышкынының кайы бир хевиринге өөренирин шын шийип алыр эргилер. Бо айттырыны коммунистер

болгаш интеллигенттер база активчелер-биле чангыстап чугаалашпай тургаш шийтирлеп болбас.

Большевиктерниң төөгүзүн болгаш теориязын боттары өөренирлериниң шийип алырын улуг болгаш харыссалгалыг негелдзин ВКП(б)-нин Сүт-Хөл, Тес-Хем, Бай-Тайга, Өвүр, Кызыл, Чаа-Хөл, Улуг-Хем, Бии-Хем райкомнары эрткен чылын чедир унелеп көрбөзөннар. Бот-өөредилге-биле өөренир кижилерниң чүгле даңзынын кылып каары-биле ажыг кызыгаарлатынып турган фактылар бар. Өөренип турарларга эргежок чугула дузаламчы чогуңдан, оларын ажылынга контроль болгаш негелде чогуңу журуңдан эки түңнелдер чедип алдынааны көзүлген.

ВКП(б)-нин Эрзин райкому марксист-ленинизмни теориязын боттары өөренип шыдаар кижилер чок деп турар. Херек кырында районда политиктиг билин бедик, дээш болгаш ортумак эртемниг кижилер хей бар, а оларын шуптузун чавыс билгилг эштер-биле кады бөлгүмнерде хаара туткан турган.

Боттары өөренип турарларга боттук дузаламчыны, шыңгыс контрольду болгаш негелдени чорутпаанын түңнелинде Чөөн-Хемчик райкукумуңуң даргазы Доржудай, оон оралакчысы Царев, МТС директору Новознов, районун салды килдизини эргелекчизи Маркелов, «Ленинчи орук» солунун харыссалгалыг секретари Шаннаа, Танды районун «Большевик» солунун харыссалгалыг редактору Чешуин, кижиге эмнегезиниң ажылдакчысы Финский, Барыч-Хемчик районда Аняйбан, Барборуктин олар өөредилге чылынын дургузунда кандыг-даа түңнел чок болганнар. Мындыг янзылыг четпестер өске-даа районларда бар болуп илерээн. Бо фактылар болза, партия чырдышкынының четкиңде өөредилгениң бо хевирин удуртурун партияның чамдык райкомнары кошкатканын херечилеп турар.

Шак мындыг байдалды болдурбас төлөөде, консультантлары эки удуртуру, а консультантлар болза, боттарыңа быжыглан кижилерниң өөредилгени план дузаар негээр болгаш оларга дузалаар ужурут.

С. СЕДИП,

ВКП(б) обкомунун инструктору.

Партия эге организациязының ажылды кошкак

Улуг-Хем районунун Эйлиг-Хем сумуда Сталин аттыг көдээ ажыл-агый артелинде партия эге организациязының ажылды сөөлү үеде негелдениң чогуур деңгелинде кудулап баткан.

Эге организациязының секретари эш Дөөдек партия эге организациязының хуралдары кылдырып соксаткан. Партияжи-политиктиг болгаш партияжи-организастыг ажылдарыңа чорудулгазының байдалын шак ыңчаар нити чугаалажышкына

кирбей турарыңдан ажыл ала-чагаарын байдалыңа шилчезиң.

Оон уламы-биле полит-массалыг ажыл чорувастаан. Бижик өөредилгезиниң ажылды соксаан. Эге организациязының бюрозун безич чымлыдыр бастаан.

Эш Дөөдек колхоз төвүндө 30 километр хире черже көвже берген. Колхоз бүүдүрүлгезинин кол-кол участоктарыңа партияжи ажылды колхоз сууруңдан төңгөлдүрүп удуртур херек.

Колхозта комсомол, херээженнер организациязының ажылдарыңа баштага база бербей турар. Ажыл-агыйның сорулгаларың чедишкениң боттандырылгач болуңу организастык болгаш улгаң-шиглээр ролун партия организациязы бедитсе чогуур.

Партияның Улуг-Хем райкому бодунун хамаарылгазында ол эге организациязының ажылының кошканы байдатын билдир, удуртулганы хандыраар херек.

М. САДЫН.

„Демократтыг социализм“—империалисттик реакцияның чөпсөө

Англияда эрге-чагыргада туруп турар барыны лейбористер олар социалисттик политиканы чорудуп турар деп амыр дыш чок алгырың турарлар. «Британияның демократтыг социализми» дээриниң империалисттик реакциялг утказын көргүспүшөөн, лейбористтик баштыңчыларың демагогиктиг чугааларың амдырал улам-на чылча шаап турар.

1945 чылда парламент сонгулда-ларының үезинде англи улус лейбористтер дээш бадылаан, англи улус болза, лейбористтер боттарының сонгулда мурнунда азаашкынын күүсеткеш, социалисттик хемчегни чорудар, улустар аразына тайбың кады ажылдажылганы быжыглаар боор деп идеяны. Ындыг турбуза, лейбористтик баштыңчылар сонгукчуларын мегелээш, боттарының сонгулда мурнунда кылгып турган калбак азаашкынын программазын күүсеткеш, Ажылчың ангының байдалын экижидер хамаан чок, лейбористтик чазак монополистерниң ажык-кончаларың бедилериниң эрге-ажыныңа ажыл-төлөвирин «естүрбей» хевээр артыоган» болгаш ажылчы чоннарын амдырал деп нелиңче шаагышкын кылган.

Лейбористтик чагырыкчылар даштык политика талазы-биле капиталисттик монополистерниң эрге-ажыктары дээш чаа дайыны кыпсырын күзеп турар, бүгү делегейниң империалисттик реакциязының күзел-чүткүдүнү күүседикчилери болу берген.

Англияның ажылчылары, бөдүн кижилери тайбынны болгаш улустарың айыл чорунуң херээңге, ажылчы ангының амдыралчы эрге-ажыктарыңа болгаш чурттуң национал эрге-ажыктарыңа лейбористтик чазактың политиказы өлүмүг

болудурун улам-на минтип эгелеп турарлар.

Англи лейбористерниң болгаш өске чурттарың барыны социалистерниң непередип турары «демократтыг социализм» болза, ажылчы шимчээшкениң хүлээлинде непередип турар бо үедеги буржуаз идеологияның хевирин болуп турар.

«Демократтыг социализмниң» лейбористтик идеологиязының үндезинде ангы демиселин херек чок дээр, буржуазия болгаш пролетариаттың эрге-ажыктары тааржып турар дээрзин суртаалдап, капиталисттик тургузуну бүүрүдери болгаш камгалаары болуп турар.

«Демократтыг социализмниң» утка-шынары барыны социалистерниң Франкфурт-на-Майнеге бо чылдын июль эгезинде конференциязынга лейбористтик баштыңчыларың чоок киржилгезин-биле чогаатыңан болгаш хүлээп алдыңган «социалисттик интернационалдын» угуулгазы деп адаардан тодаргай кестүр. Социализм болза, хамыктың мурнунда күрүңге эрге-чагыргазы буржуазияны холундан ажылчы ангының холунга шилчирең, бүүдүрүлгө болгаш бүүдүрүлгезин чөпсек херекселинге хуу өңүңү узуткаары, оларны, бүгү улусту болдурары, дардалдан, экономик кризистерден, ажыл чок чоруктан, яды-түрөңгич чоруктан хостук болуп деп чүве билдингир.

Барыны социалистерниң угуулгазы болза, мырнай удурланышкы чорукту сургап турар. Барыны социалистер капитализмниң узуткаар дугайында, хуу өңүңү чок кылар дугайында айттырыңы безин тургузаары оралдашпайн турар. «Социализм», «социалисттик планнашкы» деп сөстөр-биле ойнавышаан, ба-

рыны социалистер болза, «социалисттик планнашкын бүгү чөпсек-херекчилерни коллективизастарың негелтимей турар, капиталисттик өңүчү-хуу-биле коллективизация кады туруп болур» деп турар. Оларны социализм-биле алгырга куруне болза, «инити планнаашкының хемчээлин-биле улустуң чагаай чурталгазын бедилеринге хуу капиталдың ээлеринге дузалаар ужурут болуп турар».

Лейбористтик баштыңчылар Англияны бо үедеги экономиканың «демократтыг социализмниң» үлери кылдыр баралгады турар. Улөтүрүнүч болгаш транспорттуң чамдык адырларының капиталисттик национализацияның социалисттик корум-чурумунун хемчеглери болуп дээрзин оралдажып турар.

Херек кырында ол хемчеглер социализм-биле дөмей чүзү-даа чок болуп турар. Лейбористтерниң чоруткан национализациязы бритэн экономиканың капиталисттик характерин бичи-даа өскертпээн. Лейбористтик национализация мурнунда национализиастатыңан бүүдүрүлгелер ээлеринге ажыктыг болуп турар. Национализация оларны хоозураар чоруктан камгалаан, күрүңнен камгаланыңан орулгаларың болгаш компенсацияны алырын хандырган.

Бүүдүрүлгө чөпсек херекселдин буржуаз күрүнениң өңүзүңе шийдеп чорукту мурнунда герман монополистерин болудур турганын лейбористтер ону социализм дээрин оралдажырын күзеп турар болгаш оозу-биле боттарынын үзүктө чок баксырал турар чурталга байдалын лейбористтерниң ол хемчеглери дээш берип турар ажылчы чоннары оруктан чайладып турар.

сталгазындан-даа ханы ужуру-дузалы өске хосталгалар дугайың олар ытавайын турар, чүл дээрге, дардалан улустун хостуңун дугайың, экономик кризистерден, ажыл чок чоруктан, яды-түрөңгич чоруктан хостуңун дугайында олар чүңү-даа чугаалавай турар. Ынчангаштың бо хосталгалар өске хамык хосталгаларың үндезин болуп турар. Бо хосталгалар Англияда турбайн турар болгаш лейбористтерниң партиязы Англияда эрге-чагыргада алды чыл иштинде туруп тура-даа, англи ажылчылар капиталистерниң дардалының адаанда турбушаан турар.

Кым чагыргада болгаш байлакты болудуртур, ол Англияда хамык хосталгаларың эдилеп турар. Минтинги азы хурал кылар дээш бажың хөлөзөлөп алыр дээр болза, бир кежээ 800 болгаш оон хей фунт стерлингиңиң (англи акшаны) төлээр херек. Ол түңнү төлөөрде безин хурал кылар дээр черниң ээзи илеткелчелерге хосталганы кызыгаарлап турар дугуржулгага ат салдырың албаар. Англияга «парламенттың хосталгазы» бир эвес каш миллион фунт стерлингиңиң кижиге болза, солунуң бүүдүрүлгезин хостук салды алгаштын ажылдап болур. Оон башка солунга чүлге оң ээзин чөпшээрзин парлап болур.

Англияның бүгү күрүңге системазы бүүдүрүлгө ээлери ажылчыларны дардаларыңа болгаш хей орулгаларың тып алырыңа эң ки байдалды хандыраарыңе утланган. Этлингиң эге сөзү-биле үңген лейборист Дуглас Джейнжн номунга Этлия ук ному «демократтыг социализмниң» экономик үзөл бодалын тайылбырлаан ном кылдыр сүмелеп, лейбористтик чазактың бодунуң камгалаза чогуур хүлээлгелиң ол «хосталгаларың» характеристиказын ында берип турар, Бирөөде хосталга болза, оң ажылдап бээр бүүдүрүлгө ээзин кижиге бүүрүзү хостук шийип алыр эрге-да Джей медегелеп турар... «Өске талазында, экономик ол хосталга-

салды алырын азы садарының, улөтүрүнүң азы өске-даа чүүлдүн бүүдүрүлгезингө хөлөзөлөп алыры, азы хөлөзөлөдөн дадагалзаарының хосталгазы».

Ынчангаштың лейбористтер хосталганы ажылчы кижиге бодунга дардалчыларың шийип алыр хостуңу, капиталистер ажылчының дардалар хостуу ол болур деп билдир турар.

Бүүдүрүлгө демократтыг хосталгалары боттандыраарыңа политиктиг эрге-чагырга ажылчы чоннарың холунга турары негелтинип турар. Англияда эрге-чагырга сан-хөө олигархиязын төлээлекчилеринге, улук банкылар директорларыңа, улуг улуг банкирлерге болгаш улөтүрү ээлеринге «Британ улөтүрүлүк федерациязының» болгаш «фабрика-контарының национал эвилелиниң» кежигүнеринге хамааржып турар. Дарлакчы ангыларың төлээлекчилерин холунда кол чөпсек хөрөңгичи туруп турар. Англияның лейбористтик партияның чамдык баштакчылары боттары улөтүр болгаш салгы компанияларының директорлары азы акциялар тудукчулары болуп турар.

«Социалисттик чөптүг чорук дугайында» демагогиктиг чугаалар массаны бажың төөредиринге херектиг, ыңчаарга капиталистерге лейбористтик чазак болза, күрүнениң белең дузаламчы болгаш массаның күсели-биле күрүңге «таарыштырылганы» боттандыраар өске хемчеглери болудуру англи монополистер эки билдир.

Лейбористтик чазак капиталисттик өске чурттарың буржуаз чазактары ышкаш капиталисттик тургузуну бүгү күштери-биле камгаларың болгаш ажылчы чон массаларың амдырал байдалын кудуладырың күсели-биле капиталистарга улуг орулгалыг болдурарың хандыраар дээш оралдажып турар.

Лейбористтик чазак эрге-чагыргага туруп турар үеде англи пролетари-

„Коммунизмче орук“ колхозта

Колхозчуларнын боттарынын бүдүрүлгөзүгө куженишкининг ажилдарынын түнелинде чүглө 8 айларын мурунда үш биче колхозтардан катышкан Чөөн-Хемчик районда „Коммунизмче орук“ колхозта көдөз ажал-аганыр ажилдары чедишкининг чоруп турар. Колхоз бо чылы мал чемнери белеткээринин чыл планын 100,6 хуу, бүдүрүлгенин болгаш чуртталга бажынарнынын тудуунун планын 112 хуу күүсеткен.

Колхозтун тараа ховуларында чаагай үнүштүг тараалар чалгып турар. Ол чаагай дүжүттүг тарааларны чогуур өйүндө болгаш чидирг чок ажаап ал, күрүнө мурунга бир дугаар хүлээлге — тараа белеткелдеринин күрүнө планын хуусаа бетинде күүседир дээш, колхозчулар бо хүндөрдө дүжүт ажаап алышыкынын ажилдарында хайнышыкынынг ажилдап турарлар.

Артельдин тараа ховуларында ажилдап турар ийн хову бригадаларында нинтин-биле 264 колхозчулар, 6 жаткалар болгаш тараа кестиреринге таарыштыр кылган 5 суген кезер машиналар ажилдап турар. Олар дүжүт ажаап алышыкыны эгелээнинден бээр нинтин-биле 306 гектар черин тараанын ажаап алганыр. Жаткалар-биле тараа кестирип турар машинистер Суге-Маадыр, Туран-оол болгаш Экер-оол олар хүнде 4,5—6 гектар чедир кезип, боттарынын хүн нормаларын 100—150 хуу күүседип турарлар. Тараа кестиреринге таарыштыр кылган суген кезер машиналарда ажилдап турар машинистер Алдын-оол, Сүрүн олар хүнде 3,5 гектар черин тараанын кезер нормалыг тургаш, херек кырында 4—5,5 гектар чедир кестирип, боттарынын үдүг нормаларын ырактэ ажыр күүседип турарлар.

Колхозтун ховуларынан өстүрүп алган чаагай дүжүдүн ажаап алышыкына Чалаан МТС-тин механизаторлары улуг дузаны четирип турар. Колхозтун ховуларында ажилдап турар Чалаана МТС-тин эң дээрэ мезгилдерининг бирээзи, «Сталин-ец—6» деп комбайн агрегадын комбайнеру Константин Егорович Полещук 7 ажил хүннеринин ишинде 165 гектар черин чаагай дүжүттүг кызыл-тазын ажаап берген. Ол механизатор сөөлгү беш хонуктарнын иштинде шак барымдаалап ажилдаар методче шилчип киргеш, бир хүнде 28—30 гектар черин тараанын ажаап ал, азы бодуна онаашкан нормазын 280—300 хуу чедир күүседип турар.

Колхозка дүжүт ажаап алышыкыны эгелээни-биле холбаштыр олар тараанын бастырылганынче улаштыр эгелеп кирген болгаш күрүнөгө тараа дужаар ажилды чедишкининг чорудуп, районун колхозтарынын муракчы одуруунда чоруп турар. Колхоз «Заготзернионун» төп пунктузунга болгаш Хорум-Дагда хүлээп алышыкын пунктузунга 55 тонна кызыл-тасты болгаш 36 тонна эки шынарлыг өске-даа тараа культуларын дужааган. Тараа дужаалгызинда ажилдап турар колхозчу Ак-Карага удурткан 5 кижн составты бригада боттарынга онаашкан ажилдарын чедишкининг ботандырып турарлар.

Күсүк дүжүт ажаап алышыкынын болгаш күрүнөгө тараа белеткелдинин үзинде колхозтун тараа ховуларында ажилдап турар ажилшыкындерге большевикчи агитациянын сөстери чедир сорулга-биле дүжүт ажаап алышыкыныч керири-нин муруну чарында хуралынга партия организациязы бодунун ажалы планын бадылап, агитаторларны тус-тус участоктарга таарыштыр хувааган.

Улуг баштыгы, эш Сталинга обаластын ажилчы чоннарындан чоруткан чагааны колхозчулар чоокта чаа таныжып көргөш, дүжүт ажаап алышыкынын 30 ажил хүннеринде, тараа дужаарынын планын 20 ажил хүннеринде күүседир, азы сентябрь 15-те күрүнө-биле шуут санажыр деп чаа хүлээлгени алган.

А. САЯНОВ.

Бора-Тайга суму Сөведи

Сүт-Хөл район Бора-Тайга суму Сөведи чептес ажилдап турар. Суму Сөвединин организас-массалыг ажилы сандаргай. Советтин сессияларын чогуур өйүндө кылбас, депутаттар тодаргай даалга чок болгаш согукчулар ортузунга ажал кылбайн турарлар.

Сессияларны чогуур өйүндө кылбайн турарындан, чурттакчы чоняун нинти хуралдары болбайн турарындан сумуга келген планын ажал-агыйларын улустар билбейн турар.

Суму Сөвединге хамааржып турар мында «Сталинчы орук» колхозту организас, ажал-агый талазы-биле быжыкларынга Совет биче-даа сагыш салбас, колхозка кандыг бир айтмышкын берип, ооң күүселдезин негээр ажилды кылбайн турар.

Чурттакчы чоннарын бот-онаал-

үенин чазанын политиказынын түнелинде хир-чамынг черлерде сымардажып чурттап турар кижилерин саны кызырылбайн, харын чылбурде көвүдөп, чуртталга байдала улам-на коргунчуг болуп турар.» «Сөөлгү чүс чылда—чурттакчы чонун саны дыка көвүдөөн, ынчаарга хир-чамынг черлерде чуртталга байдал дыка-ла бергелээ» деп Гарбетт чугаалаан. Барынын Хартлпульде (Дарем) тос муң чуртталга бажынарнындан 2.700-зү буруну-биле чурттаар аргажок болуп бузулган, 5.300-зү чогуур денелинде кудулаан. Солфорде (Ланкашир) 20 муң аргажок чуртталга бажынарны бар, олар аргы-шевер эвес чоруктун үндезин дээш ап октагынан турар ужурулг.

Ол-ла үедө лейбористтик чазактын үзинде англи монополияларын орулгазы дыка өзүп турар.

Англи компанияларын нинти орулгазы 1950 чылга бодаарга 1951 чылдын төнчүзүндө барык 50 хуу өзөр деп Ситинин сак-хөжүмдери санап турар. 1951 чылдын майда-ла ол орулгалар эркен чылдын майда денелин ажап, 25 хуудан хөй болу берген.

Англи капиталистерин эрге-ажыктарын чүткүлдү-биле камгалаашшаан, лейбористтик, «социалистер» чуртка полицейи өлүрүкчү системаны доктаадып, «демократтыг социализмин» хөй санныг угуулгаларынын авторларынын делгемин-биле чугаалап турган ол хосталгаларны каржызы-биле басып турар.

«Санди экспресстин» дынадызы-биле алырга, бо үедө Англияда тускай албаннын он-он муң хире ажилдакчылары бар болуп турар, эргачыкы черлери шинзылга көргүспейн амы-хуу бажынарга чиндиникин кылар эргени оларга берген.

Англинын кара-бажынарнын хынаарынын талазы-биле комиссия деп адаарынын дынадынын 1950 чылдын декабрь 13-те парлап үндүргөинде айтып турары болза, 1950 чылдын апрельде Англиянын кара-бажынарында болгаш өске-даа черлерде чо-

Белорусс ССР. Минскте он-он чаа бажынарын саны чылдың өзүп турар. Чуртталга бажыны. СЭТА-нын прессклишези.

У Н У Ш

Аажок бышкан чыжыргана Алдынначак бажын угбайн Мөнгүнелген буга суучке Мөгөйжишкен чууп турлар.

Эрни-кыды көзүлбестээн Эзрем ышкаш кызыл-тас бо Даамай салгын айы-биле Далайлаштыр чалгып чыдар.

Ол-ла тараа аразында Орук барын билбөөн-дир мен: Дуга сирти дам-дум көстүп Дужумдан бо үнүп келди.

Хову шандан дедир каккан Колхозчу кыс ырлавышаан Суурун улуг фермазынче Сула чезип эрте бээди.

Хүрен кылдыр хүнге додаан, Хүүрек туткан ашак кижн

Арык, буга уну хынап Арай далаш кыштап эрти.

Эртеги хүн-чер, дээр тинден Эрни безин херевөөнде Алдын херел өрү чаштып Ак-Көк дээрнн чайырлапты.

Чаш көк суген аразында Шалыналган дамды сулар Бөрбек-бөрбек мөнгүн суу дег Мөндүейнип чыткалады.

Аяс хүнүн херелинге Аас-кежини илереткен Өңгүр чараш чекетериниң Өөрүп ыглаан чаштары-ла.

Бо-ла бүгү тоолузг үнүш Боду чайгаар бүде бербээн, Хүүрек туткан ашак-биле Хүнүн ажмы мында дөмей.

М. М.

Кызымак ажилдың түңнели

Чылгычы Оян Седиң оол Танды районун Сталин аттыг колхозунда кезижүрү. Ийн чыл дүргүзүндө колхозтун чылгы малы чагыс-даа баш хораваан. Ол дээрге, чылгычынна харысалгалыг ажилдаанын айттып турар. Седиң-оол чылгынын үргүлчү кадарын, манап турар.

одаларын эки организастаан. Колхоз чылгызынын бо чылын төрөөн 83 баш беледиринде 83 баш кулуннарын чылгычы Семис-оол камгалп алган. Анык чылгычы зооветеринарнын бөдүүн билгилерин шингээдип ап турар. Чылгыч малдын баш санын өстүрер дээш чылгы ажаап турар колхозчулар муон сонгаар улуг кичээгейин салыр херек.

М. М.

Ажилга муракчы колхозчу

Сүт-Хөл районун Хөр-Тайга сумуда Сталин аттыг көдөз ажал-агый артелинин колхозчуу Дартампы колхоз баштаар черини даалгазын ак-сеткидиң күүседип, нинтин ажалынга илепкейлиг кирип турар.

Хөр-Тайга школанын 50 санныг ыш орушарны, 60 рамаларны эки шынарлыг кылдыр кылып берген.

Дартампы бо чылын колхоз баштаар черинин даалгазын ызуугаар

Хөр-Тайга школанын 50 санныг ыш орушарны, 60 рамаларны эки шынарлыг кылдыр кылып берген.

М. ЮНДЕШ-ООЛ.

Редакцияга Чагалаар

Тере-Хөл райпозунуң столоваязынын дугайында

Бо чылдың август айына ортаа үзинде чүве, Тере-Хөл райпозунун Чыргаланды суурда столоваязындан дүштеки чөм чип алып дээш кире 6-грамм. Дөрт, беш хире кижилер стол азынчы кухнязынын чөм дамтыдар үдүнүң асмында сымарлажып алган, оларнын аразында суур чурттакчызы албан хаагчы-даа кижилер бар, көдөз даа кижилер бар мындыг. Оларнын кажы бурзү-ле „ма мезн толонум“, „мезн толонумну алынар!“—дижиң турар болду.

Мен чуңун-даа айынын тыпайн кезек турдум. Оон үр болбаанда бир анык албан хаагчы оол бир тавакта мүң түдүп алган оозу бодунун идининг кырынче дөктү берген демги сымарлажып турган кижилеринг аразында дериде берген чүктүш үнүп келгеш стол чанынче кылаштап бар чыда, менче көргөш хүлүмзүрей араак чугаалады.

Чеменир болунарза дуу ол кассирге бодунар барып бижитеш, чөмөй база-ла бодунар дажып албас болунарза силерге кым-даа өккөд бербес, бо столоваяда официантка чөк чөр болгай—диди. Шынап-ла кассирге чөдө бергеш кандыг чөмөн барын айтырармыга, мүн, рагу, шай оон

— Олар муон чөмөнөр эвес, ынчанга столоваяда чүү-даа болуп турза хаайыга какпас улус-дыр ийн—дээш хүлүмзүреди.

Бодунун удурутгалында болгаш харысалгазында турар столоваязынын ажалын чоокку үедө үндезинден ажакчидери Тере-Хөл райпозунун даргазындан шынгын негетинип турар.

А. СЕВЕЛЬ.

Чалгаалар-биле демисежир

Танды районун Эгелес сумуда „Победа“ колхозта нинтин ажалынга киришпес, чалгаа колхозчулар өзээш эвес болуп турар.

Артельде 12—10 харлыг бичин оолдар, кыстар 25—50 күш-хүнөрия ажилдап, нинтин ажалынга илепкейлиг кирип турда, чыл иштинде 120 күш-хүнөрия ыяавыла ажилдаар ужурулг дыка хөй колхозчулар күш-хүнөриянн минимумун күүсетпес, харын-даа нинтин ажалынга шуут киришпес, чалгаа колхозчулар бар. Оларнын санынга коммунист Тылбаа болгаш Алдай-оол, Сандак-Доржу,

Эгизак, Саржытпаа олар кирип турар.

Бо колхозчулар артельдин суген, тараа ажаап алышыкынын болгаш өске-даа ажилдарына шуут киришейн турар. Олар болза, алдарынга хүн эртирп хүн-зээривге, оон ынай арагалаарынга өйлежип турарлар.

Нинтин ажалынга ак-сеткили-биле ажилдап Тылбаа, Алдай-оол, Сандак-Доржу, Эгизак, Саржытпаа ышкаш прогульстиктерин көдөз ажал-агый артелинин Уставынын негелдезин ызуугаар кичээт алыр ужурулг.

М. МИРЧИН.

Орук септелгезин чугулалап көөр

Ажал-агыйнын кол харылзаа турдар черлеринин оруктарын сайырадыр чорук чугула сорулга болур. Моно Бин-Хем районун орук килдизи чептес ботандырып турар.

Моон барымдаазын Кочетов аттыг көдөз ажал-агый артелинин чер де-вискээринден көрүп болур. Колхоз төвү Хадын суурдан хову бригадаларына чедир Өөк суун кежир ажал-агыйга улуг ужурулгалыг орук бар.

Колхозчулар боттарынын күжү-биле ону чыл бүрдө септес келзе-даа, эки кылып шыдаптарын аргазы чок болуп келген. Бо ажалга ду-залаар дугайында дилегни районун орук килдизинде колхозтун баштаар чери хөй удаа кириген. Манаа ду-залаар хамаан чок, харыны безин чок болган.

Районун удурттур органнары бо негелдеге кичээтгей садыр херек.

М. ХЕМЕР-ООЛ.

атты оон ынай ядардырын күш-тедирип турган. Лейбористтик чазак ажал-төлевириң өстүрбес чорукту боттандырбышаан, өртектинин өзүл-дезинин күсели-биле оон боттут шынарын кудуладып, дашкаар-тан чугула херектиг аш-чөм кирип алырын кызырып, аш-чөм хөмчөз-лин кезип, үндүрүг онаалгазын улагатып турар.

Калбак хергелдин барааннарын, одашкынын өртээ, амыдар чуртталганын, транспорт ажилгалынын өртээ хажык чок улгадып турар.

Өртектинин ам бедип турары дыка улуг болгаш ажал-төлевири-нин бедирин дыка ажап, хөй санныг бараан чүдүлдерин хаара түдүп турар, ынчаарга мындыг чорук бодунун элчээде үлетпүрге дүврүзэзини үндүрүг деп бо чылдын июль 1-де «Санди Экспрес» солунун хайгааракчызы бижип турар. Амы-дыралдын өртээнин реалдыг бедиринин херек кырында чазактын минин турарындан дыка улуг болуп турарын хайгааракчы демдегеп турар.

Лейбористтик чазак англи пролетариатка болгаш бүгү ажалчы чоннарга агрессиянын болгаш боо-чөпсөкти хөйү бүдүрүп үндүреринин политиказы-биле холбашкан дайын чарыгалдары-биле аар-берге байдалы таварыштырган. Дүрген өзүп турар дайын чарыгалдарын ажалчы чоннарга муон сонгаар үндүрүг онаалгазын улугтарынын күсели-биле дуглап турар.

Дөрт болгаш доора үндүрүглер үзүктөл чок улгадып турар. «Бо үедө Великобритания болза, эң-не аар үндүрүлгү чурт болуп турар» деп «Дейли Мейл» солун 1950 чылдын ноябрьде демдегеп турган. Лейбористтик британ чазактын политиказын чурттакчы чонун амыдырал денелин көстүп көрбөөни-биле кудула-дыр чорукче кирип турар. Реакционер, архилесков Йорксийн доктор Гарбетт безин чоокта чаа лордлар палатазынга медеглээни болза, «бо

ругдатырганнарнын саны сөөлгү 40 чылдарын дүргүзүндө турганындан хөй болуп турар.

Сөөлгү хүннерге чедир күштүг болуп турган болгаш массанын бажыныкы-биле чүглө чоокта чаа күш чок болдунган № 1305 дужаал ызуугаар кандыг-даа ажал соксаадышыкыны бир эвес күш-ажыл министриге баш удур билдингир эвес турган болза, дүрүм чок деп санаатын турган. Бо дужаал ажал соксадышыкынарынга киришкен дээш ийн чылга чедир бажыга хоругдары көрдүнүп турган.

Лейбористтик чазак ажал-төлеви-рин бедидер негелде кылып турган ажалчыларга удур бүдүрүгө ээле-ринин эң-не каржы хөмчөгөрин бү-рүнү-биле деткип турар. АКШ-ка болгаш Канадага шериг чагытлары күүседип турар болгаш боттарынын ээлериңге улуг орулгалар берип турар. Ундөнде (Лондон) станок ту-душкунунун заводунун директору 1951 чылдын мартта ажал-төлеви-рин бедидер негелде салган 700 ажал-чынарын бүдүрүлгелер үндүргөн.

Бүдүрүлгө ээзи Джон Филлипс ол-ла айда бодунун бүдүрүлгезинден машина тудукчулары — 300 ажал-чынарын үндүргөн. Стокпорте, Нью-кастеле бүдүрүлгө ээлери хөй-хөй ажалчынарын үндүргөн.

Англиаа «бодалдар солчурунун хосталгазы» деп адаар хоозун хосталга болза, лейбористтик чазак америк империалистерин бажыныкыны-биле башкарыкчы лейбористтик бөлүктерин политиказын шүгүмчүлээрин орадалжып турар кижилерин тускай эрге-дужаалдыг ажилдарындан үндүрерин орадалжып турар. Күрүнө министри Янгер общиналар палатазынга сурагыл эртемдээн Джон Пратты хөй-хөй минигилерге тай-быны камгалаары дээш чүве чугаалап турганы болгаш Кореяда англи-америк агрессияны сойгалан илереткени дээш даштыкы херектер министрствозунун университеттер чанын-

да, кыдат комитеттин төлөөлек-чинин хүлээлгезинден дүжүрүг дугайында шиптирий диннаткан.

Капиталистерин орулгаларын өзүлдөш, ажалчыларын ажал-тө-левириң өстүрбей турары, массалыг хергелел барааннарын өртээ-нин бедип, ажалчы чоннарын поли-тикти дарлалынын күштөтүн ту-ры—англи лейбористтерин «демок-раттыг социализмин» ызуулг утка-шынары мындыг болур-дур.

Англианын барынын лейбористери-нин баштыкчылары олар консерва-торларын политиказындан ылгалдыг политиказын чорудуп турар дээрзин шыныдарын орадалжып турар. Херек кырында Эттли, Моррисон бол-гаш өскелер-даа улуг капиталдын партиязы—консерваторлар партия-зынын чүглө чөөн чалгыны болуп турар. Лейбористтерин иштики-даа болгаш даштыкы-даа политиказы херек кырында бүрүнү-биле консерва-торларын эрге-ажыктарын англи база америк монополистик капитал эрге-ажыктарын харылап турар.

Америк монополистарын айтыш-каны-биле чорудуп турар лейбористтик чазактын политиказы Англиа херек кырында иштики болгаш даш-тыкы политика талазы-биле хамаарышпас чоруун ышынарынче кири-ген. «Социалистик» деп адаар лейбористтик чазак Англианын национал эрге-ажыктарына болгаш тайбынга ынак чурттаарга удур дайыннын америк политиказын боттандырып турар. Лейбористтик баштыкчылар боо-чөпсөк кызырарынга удур, атомуг чөпсөкти хоругдарынга удур, беш улуг күрүнөлерин аразынга Тай-быкын Пактызынга удур туржуп, олар тайбын талаакчыларын испес-сүрүп турар.

печексти хөйүн бүдүрүп үндүрерин өөскүдүп турар.

Англи-америк шериглер чылдан ажыг үедө хосталгага ынакшылдыг Кореянын улузун илинчектеп, корей хоорайларын болгаш суурларын үрөгөдөп, херэжэенерин, уругларын болгаш кырганнарын өлүрүп турар. Британ империязынын чурттаарын улустар-биле бодунун харылааларына барынын лейбористтер империалистик, колониальдыг дарлалдын, колония болгаш хамаарылгалыг чур-тарын миллион-миллион ажалчы чоннарын расазын ылгаар чорук-тун камгалакчылары болуп турар.

Барынын лейборист баштыкчыларын колониальдыг политиказы херек кырында консерваторларын чорудуп турар политиказындан бичин-даа ылгашпас.

Лейбористтик «социалистик» чазак империализмин колониальдыг политиказын боттандырып турар. Ону Англиа администрация шуут башка-рып, оон колониязы болуп турар Малайянын чижээден толдарап көрүп болур. Бодунун хосталгазы дээш демисел чорудуп турар малайя улус-ка удур лейбористтик «социалистер» шериг-далай болгаш шериг-агаар флоттары, реактивтик техниканы, эң эки шериг катыжышыкынын, Лондонун хаанынын гвардиязын чоруткан. Малайяда англи шериглеринин нинти саны 130 муң кижн чөд-дип турар.

Лейбористтик баштыкчыларын ай-тышыкыны-биле колонизаторлар арга-ыяштыг черлерде суурларын өр-теди, тенниг демир-биле дескиндер кажалаап каан хоругдал лагерле-ринче болгаш тускай черлерге чур-такчы чонун күш-биле кирип сүрүп турар. Малайяда массалыг демок-раттыг организациаларын дүжүргөн, ажалчы болгаш тараачын органи-циаларын он-он муң кежигүнө-рин кара-бажынарже кирип октаан.

АКШ-тын чазазы-биле кады Англиянын лейбористтик чазазы Кореянын

улус-демократтыг Республиказынга удур боо-чөпсөктиг ажык интервенцияны өөскүдүп үндүргөн. Корей улуска удур дайында англи шеригдерин кирип турарына Англиянын улустарынын килден-хородаан чоруу болза, Кореянын черинге бу-жар бак күштөшкенин чорудуп, хосталгага ынакшылдыг корей улус-тун ханын төп турарларын көр хөй чок чорукту үндүрүп турар.

Лейбористтик партия улам-на чидигизип турар партиянын иштики кризисинге таваржып турар. Лейбористтик барынын баштыкчыларын ызуулг реакциялыг, империалистик даштыкы болгаш иштики политиказынга таарышпас чоруктар лейбористтик партиянын анаа бөдүүн кежигүннеринин ортузунда өзүп турар. Лейбористтик партиянын октябрьде чылдырар деп төлөвлөөн чыл бү-рүдө болур ээлчегиди конференция-зынын чугаалажыр айтырларынга баш бурунгар кириген хөй санныг резолюциялар Англиа чазанын даш-тыкы болгаш иштики политиказынга анаа лейборисчи массаларын ханы-зы-биле дүврөп турары болгаш өзүп турар удурланышыкы ол резолю-цияларда илеретинип турар. Боду-нун туруп келгенин 50 чылдын иштинде лейбористтик партия чуга-алажыр хүн айтырында кирип турар ол хире хөй санныг «шүгүмчү-ледиди» резолюциялар каян-даа көрүп көрбөөн деп Англиа парлам-та демдегеп турар. 260 резолюция иш-тики болгаш даштыкы шиптирилг бүгү айтырлар талазы-биле чазак-тын ажал-чорудулгазын буруу шаап турар. 134 резолюция чүве өртээниг улгадып турарынга удуранганын илередиң, орулгаларга болгаш өр-тедирге чазак хыналда тургузарын негеп турар. Резолюцияларын элэи хөй кезин Кореяда англи-америк агрессияны соксадыр утка-шынарлыг болуп турар.

В. ГРИГОРЬЯН.

Сан-Франциско конференциясы

САН-ФРАНЦИСКО. (СЭТА -ның тускай корреспондентиси). Сентябрь 5-те эртен Япония-биле тайбын керээ талазы-биле конференцияны бир дугаар пленарлыг хуралы болган, аңаа конференцияның чорудар чурумнарының дугайында айтырыгы чугаалашкан.

АКШ-тын күрүнө секретари Ачесон хуралды ажыдып тургаш, Япония-биле тайбын керээ төлевилели кылдыр АКШ бодунун төлевилелин тегээр деп турарын бодунун чугаазына илереткен. Конференцияны америк керээ төлевилелин көөрү болгаш эдип чазары дээш чыгырдырбаан, а Япония-биле тайбын керээге хол жүжү салып дээш чыгырдырган деп ол бадыйткан турар.

Оон соонда чүве чугаалаан Новая Зеландияның төлөөлүчү АКШ-тың болгаш Англияның төлөөлүчү кириген төлевилелин өзү барымдалап дөктөөн.

ССРЭ-нин төлөөлүчү баштыны А. А. Громыко ээлчег чок медегел кылдыр-биле сөс алгаш, Кыдат улус республиканың чазан конференцияга чалаар деп санал кириген.

Ол савалды кирибашкан, Кыдат улус республиканың чазан болза, Кыдат улустун карачангыс дүрүм өзүгээр чазан болуп, Япония-биле тайбын керээни белеткээрине болгаш Ыраккы Чөөн-чүккө быжыг тайбынн доктаадырынга онза сонуугалдыг чазак болурун совет төлөөлөр барымдалап турар деп Громыко медеглээ.

Кыдат хөй чылдарын дургузунда дайында Японияны талазында кыдыр-берге агрессияга таваржып, япон империализмге удур үр үенин аар дайын чорудуп, Японияны агрессиядан эл улуг өлүм-чидимгерге таваржыган. Кыдаттын удузу үр үенин дургузунда оон девискээринче халдап кирип келген япон эжелекчилер-биле чааскаан демисежип турган.

Оон ангыда Кыдат болза, дайыны чорударының болгаш дайын соонда Японияга таарыштырылган айтырыгларының талазы-биле делегейин ийи дугаар дайынын үезинде эвилелчи күрүнелерин чарган бүгү делегей дугуржугаларының кол киржикчилеринин бирээни болуп турган деп чүве эки билдингир.

Кыдат улус республика Япония-биле тайбын таарыштырылган, Япония-биле тайбын керээ белеткээрине болгаш чарарына маргылдаа чок кирип эргелик болгаш оон кирип-гези чокка Япония-биле тайбын керээ чарары база ол керээни көөрү болдунмас дээрзин бо бүгү херечиле турар.

Кыдат улус республиканың чазан бо чылдын май 22-де болгаш август 15-те медегелдеринге Япония-биле тайбын керээ белеткелдинге база чарарына киржип бодунун дүрүм өзүгээр эргелик болгаш сонуугалдыгы шындыктан, өске күрүнелер ову тоовийн турар.

Совет чазак май 7-де немелделеринге болгаш Япония-биле тайбын керээ төлевилелин дугайында 1951 чылдын июнь 10-да АКШ-тын чазанга нотазында Япония-биле тайбын керээни белеткээринден болгаш чарарындан Кыдат улус республиканы чалаткан дугайы шын эвес болгаш дүрүм чок деп медеглээ.

Устүндө айтыканы-биле холбаштыр совет төлөөлөр бо конференцияга бодунун төлөөлүн чорудар чалаган Кыдат улус республиканың чазанга чорударын сүмелеп турар.

Бо санал конференцияның составына хамааржып турар чүве төлөөлө, хурал чорудар чурумну хүлээп

алырынын мурунда чугаалашкан турар уjurлуг деп ССРЭ-нин төлөөлүчү медеглээ.

Ындыг болза-даа, Ачесон бодунун дарга болган байдалын ажыгып алгаш, совет төлөөлүчү саналын конференция көрүп шыдавас деп чыр-лаан.

Дарганын ындыг доктаалыга Чехословакияның төлөөлүчү баштыны Г. Секанинова удурланган болгаш Кыдат улус республиканың төлөөлүчүлерин дугайында ССРЭ-нин төлөөлүчү саналын дөктөөн.

А. А. Громыко база катеп сөс алгаш, дарганын доктаалыга удурланганын илередип, Кыдат улус республиканың төлөөлүчүлерин чалаар дугайында ССРЭ-нин төлөөлүчү саналын дөктөөн.

А. А. Громыко база катеп сөс алгаш, дарганын доктаалыга удурланганын илередип, Кыдат улус республиканың төлөөлүчүлерин чалаар дугайында ССРЭ-нин төлөөлүчү саналын дөктөөн.

Польшаның төлөөлүчү С. Вербловскийни чугаазын Ачесон беш минутта дүрүм чогу-биле кызыгарла-даа, оон чугаазы дарганын ол чорунга шийтирли-биле удурланган.

Япония болгаш АКШ-тын аразында дайын эгелээринин ырак мурунда-ла япон эжелекчилерге удур дайыны 14 чыл дургузунда чорудуп келген улуг Кыдат улустун төлөөлүчүлерин конференцияны ажылыгы киржиринден чалаар дугайында АКШ-тын орадажыкшыканын шын эвезин Вербловский медеглээ, ССРЭ-нин төлөөлүчү саналын дөктөөн.

Хурал дарганын доктаалын дөктөөн Англияның төлөөлүчү Янгерни допчу чугаазынын соонда, ССРЭ-ге, Польшага, Чехословакияга удур Ачесоннун доктаалын конференцияны хөй ирүүзү дөктөөн.

Конференцияны хөй кезээ Кыдат улус республиканың төлөөлүчү чалаар дугайында совет саналды доктосан көрүүндөн ойталаан чүве төлөөлө, бо айтырыгы хурал чорудар чурумнары бадыйлаан соонда бир дугаар айтырып кылдыр тургызар эргени ССРЭ-нин төлөөлүчү артырып турар деп А. А. Громыко бадыйлашканы соонда медеглээ.

Польшаның төлөөлүчү баштыны С. Вербловский хурал чорудар чурумнары эки белеткээринин чугулазын медеглээ болгаш ону чогаалдып кылдыр комиссия тургызар, олар боттарынын саналын сентябрь 6-дан орай эвесе кирип келир дугайында тускай санал кириген.

ССРЭ-нин төлөөлүчү баштыны А. А. Громыко Польшаның төлөөлүчү саналын дөктөөн.

Хуралды даргалаан Ачесон АКШ-тын, Англияның төлөөлүчү хуралды чорудар чурумнарының талазы-биле төлевилелин конференция бадыйлаан соонда, Польшаның төлөөлүчү саналын чүгүе мындаа бадыйлашкыга кириер деп бодунун доктаалын чарлаан.

Дарганын ол дүрүм чок доктаалыга А. А. Громыко удурланган. Конференция болза, Япония-биле тайбын керээге хамааржып турар политикаың, чурт девискээринин, дайынны болгаш экономикаың элээн хөй нарын айтырларын көөр болгаш шийтирлээр уjurлуг деп чүве эки билдингир. Конференцияны сорулгазы Ыраккы Чөөн-чүккө быжыг тайбын тургызарын болгаш күрүнелерин сонуугалын хандырган турар айтырыгларын шийтирлээр болур.

Конференцияга көөрү-биле кириген Япония-биле тайбын керээ төлевилелинде күрүнелерин сөндүргө-лөн барымдалап турар деп АКШ-тын чазанын бадыйткан турары бол-

тургызары-биле даштыкы чурттарга девискээрин чөпшээр берген. Американын бистин национал экономикаы холунга эжелеп алганар, ол болза, ажыл чок чорукту естүрүп, улус массаларны хоозурадып турарлар.

Ажылчы чоңоор болза, чурттуң айылында туруп турар чорун камгалары-биле бүгү депшилгели күштеринин инициативазын боттарына алып уjurлугдар. Олар болза, социалисттик болгаш капиталисттик ийн

за, шынныг чорукка таарышпайн турар. Япония-биле тайбын керээге сонуугалдыг чамдык күрүнелер, чижээ, Индия, Бирма болгаш өскелер конференцияга киржиринден дадалашкан, чүге дээрге, оларын саналдарын Япония-биле тайбын керээни америк-англи төлевилелинде кирбейн барган. Япон агрессиядан дыка хоозураан, Азияны улуг күрүнези — Кыдат болза, Япония-биле тайбын керээ төлевилелин дугайында айтырып талазы-биле баштайгы сүмележишкыннерге мырынай киришпээн. Совет Эвилелин талазы-биле кандыг болуп турары дээрге, Япония-биле америк-англи тайбын керээ төлевилелинде оон чангыс-даа саналдарын болгаш чазалгаларын барымдалавааны бүгүдээге эки билдингир.

Америк-англи төлевилелди өскерилге чокка бадыйлаар деп төлөөлүчү кыйгырып турган Сейлонун төлөөлүчүниң чугаазынын соонда С. Вербловский чүве чугаалаан.

АКШ-тын болгаш Великобританияның төлөөлүчү кирип турар төлевилели бүгү-делгей конференцияны эртирер практикага удур болуп, күрүнелерин хостуг маргылдаа чорудар аргазын казыр сорулгалыг болуп турарын, бүгү-делгей конференцияны күзел-соруу чангыс күрүнеге тегээр ындыг изылыг орадажыкшыкыга Польша төлөөлүчү кирип-биле удурланган турар деп С. Вербловский айткан.

Чехословакияның төлөөлүчү Япония-биле тайбын керээни политикаың, экономуг болгаш дайын айтырыгыларын эки хынап көөрү-биле үш комитеттерни база ол комитеттерин ажылыгы түнелдеринин дугайында конференцияга илеткел кылды таарыштырылган комитеттин тургызарын сүмелээ. Ол саналды Совет Эвилелин болгаш Польшаның төлөөлүчү дөктөөн.

Ачесон бадыйлашкын машиназын ажылдадып кириеринге далашкан, оон үндезин болза, АКШ-тын латин-америк чалчалары болгаш Барынын Европанын маршаллыктан чурттары болуп. Совет саналдары бадыйлап турар үеде, конференцияга олуруп турган бүгү латин-америк болгаш Барынын Европанын маршаллыктан чурттарынын төлөөлүчү кирип аңаа удур бадыйлаан. Азия шалычтык чурттарынын төлөөлүчү кирип совет саналдары бадыйла-рындан дадалашкан. ССРЭ-нин, Польшаның болгаш Чехословакияның төлөөлүчү совет санал дээш бадыйлаанар.

Дөрт комитеттер тургызар дугайында Чехословакияның база конференцияны чорудар чурумун чогаалдып кылдырыны талазы-биле тускай комитет тургызар дугайында Польшаның саналын база-ла хүлээп албайн, америк-англи төлевилелди АКШ-ка болгаш Англияга чогаалды кылганын хөвээр бадыйлаар дугайында Новая Зеландия биле Кубаны катышкан саналын хүлээп алган.

Кыдат улус республиканың төлөөлүчү конференцияга чалаар дугайында айтырыгы А. А. Громыко база катеп тургускан, Ачесон ол саналды бадыйлашкыга кириеринден база катеп ойталаан.

ССРЭ-нин, Польшаның болгаш Чехословакияның төлөөлүчү дарганын доктаалыга удур бадыйлаан, Индонезияны, Ливанын төлөөлүчү дадалашкан.

Хурал төнүп турда чажыт бадыйлашкын чоруп турган үезинде конференцияны доктаамал дарганыга Ачесонну, орадажык даргага Австралияны төлөөлүчү Спендерин сонгаан.

Хурал төнүп турда чажыт бадыйлашкын чоруп турган үезинде конференцияны доктаамал дарганыга Ачесонну, орадажык даргага Австралияны төлөөлүчү Спендерин сонгаан.

Хурал төнүп турда чажыт бадыйлашкын чоруп турган үезинде конференцияны доктаамал дарганыга Ачесонну, орадажык даргага Австралияны төлөөлүчү Спендерин сонгаан.

Хурал төнүп турда чажыт бадыйлашкын чоруп турган үезинде конференцияны доктаамал дарганыга Ачесонну, орадажык даргага Австралияны төлөөлүчү Спендерин сонгаан.

Хурал төнүп турда чажыт бадыйлашкын чоруп турган үезинде конференцияны доктаамал дарганыга Ачесонну, орадажык даргага Австралияны төлөөлүчү Спендерин сонгаан.

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязының Кол командьлалының дыңнады

ПХЕНЬЯН. Кореяны улус-демократтыг республиказының Улустун армиязының Кол командьлалының сентябрь 8-те медеглээни болза, Улустун армиязынын катыжышкыннары Кыдат улустун эки-турдачыларын кезектерин сыйрып деткичези-биле бүгү фронтларга америк-англи эжелекчи шериглерин болгаш лисынманчы армияларын атакаларын ойтур-шаап, оларга улуг чидиргилерни таварыштырган.

Сентябрың 9-та Улустун армиязынын зениттик кезектери болгаш адыгы-аччылар Аньчжу, Вонсан, Синмак болгаш Саривон хоорайларын араатанзы-биле бомбалаарына киржип турган дайынын дөрт самолёттарын андара аткан.

(СЭТА).

Грецияда ажыл соксадышкынныг шимчөөшкун

СОФИЯ. «Хостуг Греция» радиостанция медегел чорудуп тургаш, болгар телеграф агентлигинин дамыканы болза, афиннерин чырыккыг газтар бугурдугезинин албан черлеринин ажылчынары болгаш албан хаагычтары каш айларны дургузунда ажыл төлөврин бедилер дээш демисел чорудуп туралар, олар августа 24 шактыг ажыл соксадышкыннын чарлаан. Ажыл соксадышкыннын непертерес сорулга-биле эрге-чагырга черлери угааны солду кижилерини ажылче хавырганын орадалашканнар, ыччала-даа ажыл соксадышкыннарынын чангыс-ай деминден ол орадалашкынны буступ дүшкен. Ажыл соксадышкынны катеп ажылче күш-биле албадарын солдаттарын дузаны-биле эрге-чагырга черлери чыдып алганнар.

Ажыл соксадышкынга удур халдашкын-даа, эрге-чагырганын кордудушкуну-даа ажылчынарын сагыш-сеткилин сып шыдаван.

(СЭТА).

Япония-биле тайбынны керээни чарарынын америк төлевилелин дугайында белги парлагга

БРЮССЕЛЬ. Япония-биле тайбынны керээни чарар талазы-биле америк төлевилелге Бельгияда таарымча чок чоруктары болуп турарынын дугайын парлагганын тайлыбырлары херечилеп турар. «Метрополь» дээр орган мында деп бижээ, «керээни төлевилелин бүгү чурттар чөпшээрес». «Япония-биле тайбынны керээни америк төлевилелге кым-даа катышпас» деп «Дерьер» эр солун медеглээ. «Япония-биле тайбынны керээни төлевилели Европага-даа, Японияны бодунда-даа кандыг-даа чүдүлүүнүгө уjurлашпаан дээрзин америк күрүнө департаментизи минир уjurлуг» деп католик профвильдеринин «Сит» дээр органы медеглээ.

(СЭТА).

Иранның иштики херектеринге англи-америк киржилге

ТЕГЕРАН. Иран нефтинин дугайында англи-америк дугуржугалары соксадырын тайлыбырлавышпаан «Бахтаре эмбруа» солун, премьер-министринин орадажык Фателинниң чүдүлүп парлааш бижип турары болза, англи төлөөлүчү чугалаажышкыннар үезинде баштап турган Стоке «империалисттик бодалдарга иран улустук күзелини таарымча чогуң билер апаар... Бир эвес Стоке Англияны ат-алдарын ам үревес деп бодаар болза, ол, бодунун Иранга хамаарылганы Лондонга катеп эде көөр болгаш бодунун эрги ирик империалисттик политикаындан ойталаар уjurлуг» — дээн.

(СЭТА).

Американнары Японияга кем-буруулуг үүлгедии

ШАНХАЙ. Токиодан медеэлеп турары-биле адырга, америк эжелек эрге-чагыргалар Японияда боттарының эпидемияга удур сыкыртыр эмнерин япон уругларга шенеп турар. Токионун эге школаранын бирээзинге чоокта чаа тарышкыннар үезинде школа эмчизи сыкыртыр эмнерин кошкак - уругларга кылбазын сүмелээ, ол мышка сыкыртыр эмнерин америк шериг эрге-чагыргаларынын айтышкыны-биле ол эмнерин күжүн көөр дээш тарып турар болган.

(СЭТА).

Германияның шериг машиназын катап төртүндүреринин планнарын АКШ белеткеп турар

НЬЮ-ЙОРК. Барынын Германияны катап чөпшээреринин планын АКШ-та чугаалажып турарын илередип турар чүдүлү неделы санында үнер «Нейшн» деп америк сеткүүл парлан үндүргөн. Германияны шериг күжүн катап тургызарын көрүп турар мырынай чажыт илеткелди Барынын Германияны америк дээди комиссары Макклой чоокта чаа Вашингтонга чедирин келгени сеткүүлдүк дынадында илден болуп турар. Илеткелдин хоолгаларын Англияны болгаш Францияны чазактарыга база-ла дамчыдып берген.

Бо планын барынын герман чалча «канцлер» Аденауэринин, гитлерин генералдар Шнейдель болгаш Хойзингер оларын айтышкыны-биле кылдырган болгаш Боннага 4 айларын дургузунда болуп эрткен АКШ-тын, Англияны болгаш Францияны төлөөлүчү Аденауэрин чалча чазанын төлөөлүчүлеринин киржилгези-биле болган чажыт чөвүдел хуралдарын түнелди болур.

Планда көрдүнгөн чүдүлөр болза:

1. Хууда составы 40 муң кижиден эвээш эвес 2 муң самолёттар санын Германияны тактиктиг шериг уjurчулун тургызары;

2. Ниити саны 250 муң хире кижилер герман кургаг чер күштерин.

Ийи чыл хуусаалыг шериг албанын ыяавыла чорудары оон ынай планда көрдүнүп турар. 12 дивизион составтыг армияны тургызарын планнап турар, мыңчаарга моон муңунда хемчээли полка бөлүктөрүндө ашпас (4—6 муң солдаттар) герман кезектерин тургызарын көрдүнгөн планнардан ылгалдыг бирээзи-ле 2—2 дивизия, мыңчаарга дивизия бүрүзү 12 муң солдаттардан тургустуан барынын герман армия корпусуларын тургызар деп турар. Мурунда турган герман армиянын кол штабынга барык дөмей төп штабты база хуу составты 12 муң эрик камгаланын системаны тургызарын көрдүкүп турар.

«Бүзүрелдик дынадыгардан алырга, Трумэнниң чазан герман саналдарын хөй кезээн чөптүг деп санал турар дээрзин сеткүүл бижип турар. Июньда даштыкы херектер министрлеринин дөрт орадажыклары Парижге конференцияга бужар башы-биле доозулганында бээр, даштыкы херектер министр Моррисон болгаш британ штабтар начальниги герман чөпшээрешкенин моон сонгаар дүргелдери дээш турруп турар деп Лондондан тускай дынадыглар айтып турар. Саны 2 муң самолёттарлыг барынын герман тактиктиг уjurчулду тургызар планын чугааламышпаан, Пентагонун (АКШ-тын шериг министростоу — Ред) архивинде 1939 чылдын январь 1-де кириген полковник Линдбергин чажыт илеткел бер деп сеткүүл айтып турар. Линдберг бодунун илеткелинге ол үеде Германияны шериг уjurчулунун ниити саны 7850 самолёттар, оларнын 2194-тү Германияны тактиктиг шериг агаар күштери болуп турган деп медеглээ.

Чаа герман самолёттар бодунун дайынчы мынарнын талазы-биле 1930 чылда турганнардан дыка бедик деп медеглешпашпаан, сеткүүлдүк түнчөп бижип турары «немешер Ев-

ропаны чаалап алып дээш дайынны эгелээ үеде турганга бодаарга, дыка күштүг тактиктиг уjurчулду немештер шынында күзөп турар».

Ол план-биле көрдүнүп турар 250 муң санын Барынын Германияны кургаг чер армиязы танкалар, пушкычтар болгаш өске-даа чөпшөк-биле хандырткан турар деп сеткүүл айтып турар. Программаны Катыхан Штаттар бадыйлаар чадавас, Барынын Германия 6 чыл иштинде 1 миллион кижилер армияны тургызарын сеткүүл айткан.

«Францияны даштыкы херектер министростоу болгаш француз камгалалдын удурткучлары герман планы айтып кылдыр көрүп турар деп «Нейшн» бижип турар. Американын герман программаны деткип турар чорук болза, Франция бодунун белеткел планын калбартырын албадар дээн сорулгалыг кажар арга болур чадавас дээр чугаа Парижге туруп турар». Французтар Барынын Германияны шериг күштерин ийи катап ажып турар чөпшөк күштерини турарын орадажып турар чүве төлөөлө, барынын герман армияны санын улгатырганы болза, французтарны боттарынын дивизионарынын санын дыка көвүдедирин албадар деп сеткүүл айтып турар. «Ындыг болза-даа, бистин харам чок шериг дузаламчывыс турза-даа, французтар катап боо-чөпшөкшөккүнни программанын алаандан чоувуртап турарын сеткүүл айтып турар».

Европа армиязы деп адаар армияны тургызар планна дугайында айтырыга АКШ-тын барынын европа чалчаларынын аразында элээн улуг чөвүдээлери сеткүүл база айтып турар. Февральдан эгелээш уламчалан Парижге барынын талакы беш улуг күрүнелерин чөвүдел хуралына ындыг армияны тургызар дугайында керээ төлевилелин чогаатканын доосканы-биле холбаштыр, Барынын Германияны шериг талазы-биле мурунда тергилекчи ролинге эгилерин бичин-даа болза узалдыр дээш французтар ол армияны Германияны чөпшөк күштеринге улуг эвес кезектер-биле кириерин күзөп турарын сеткүүл бижип турар.

Бо керээге Франция, Аденауэрин «чазан», Италия, Бельгия болгаш Люксембург ат салган турар. «Голландылар болгаш скандинавтар ол керээге ат салырында дадалашпаан... Барынын Европана Франция каш чылдын дургузунда муракчы шериг күрүнө болуп деп олар санап турза-даа, герман шериг күш Катыхан Штаттарын күжү-биле катеп Европаны коммунисттик эвес кезээнге тергилеп болур».

Герман чөпшөк күштерин дыка дүргени-биле катап төртүндүрер планнарга француз чазактын ол «шыныг уdurламышкыны» үнел көрбүшпаан, сеткүүлдүк айтып турары: «Франция программаны элээн кошканды болуп болза-даа, Франция бо талазы-биле ону кылды шыдавын баарын дилчи-биле баш удур чугаалап болур... Инди-Кыдатка, Сонгу Африкага болгаш чурттуң иштинге-даа Францияны АКШ-тан хамаарылгалыг болуп турары дыка улуг».

(СЭТА).

Барынын Германияда шеригге келдиреринин данзыын кылып турар

Барынын Германияны парламенти-зинин коммунисттик фракциязы бонн чазанга шеригге келдиреринин данзыын кылып дугайында шийти-рини тайлыбырларын негеп негелде кириген деп АДН агентиледи медеглеп турар. Негелде чугаалап турары болза:

«Дейче шейтунг» солунун 1951 чылдын август 18-те медеглээни өзүгээр алырга иштики херектеринин федеральдыг сайды федеральдык парламентиинин сан-хөө болгаш чээли айтырынын талазы-биле комитеттин шеригге келдиреринин данзыын кыларына, ону ашалаандырынга чөпшээрел бээрин негээ. Бонн чазандан бистин айтырымыс болза:

1. Ол данзыын федеральдык канцлерин (чазактын дарганын — ред.) оналгасы болгаш чөпшөөрели-биле кылып турар бээр?

2. Иштики херектеринин федеральдык министростунун кандыг органын ол данзыын кылып турары?

3. Ол данзыын дээди эвилелчи комиссияны дужаалы болгаш чөпшөөрели-биле кылып турар бээр?

4. Катап чөпшөөрешкенинге хамаарышкан ол хемчегин федеральдык канцлер чүге мыңчага чедир федеральдык парламентиинге чөпшөөрети-нин чылдагыны чүчүрөөл, ол данзыын кылып турарын федеральдык канцлер мыңчага чедир чүге федеральдык парламентиин чажырып турганыл?»

(СЭТА).

Иранга Англиянын кыжаныглары

ЛОНДОН. Англи шериг-далай күштеринин Бастеде төлөөлүчүниң медеглелин айтыпашпаан Рейтер агентилелин медеглеп турары болза, амгы үеде Иранны нефть үлетпүрүнүн төвү—Абаданын чоогунда 8 англи шериг кораблери «кандыг-даа дужаалаа белен» рейдида туруп туралар.

Персид мугулдурунун эрик чоогунда сутларына чоокта чаа өөрө-

Харысвалгалыг редакторнуң хүлээлгезин күөөсөдип турар **Б. Д. ХӨВӨМӨЙ.**

Бельги компартияның тускай дыңнады

ГААГА. «Рооде фаан» солунга Бельгияны коммунисттик партияны политбюрозунун тускай дыңнадын парлаан. Ында чугаалап турары болза: «Дайын кыпыскычлары оожургавайн турар. АКШ бодунун тура-соруун Сан-Францискоже угулар деп бодап турар, олар Ксонда тайбын чугалаажышкыннары арасоксадып туралар.

Бельги чазак болза, агрессорларын кызы-биле база катеп делир-лейпкек болгаш шериг баазалары

тургызары-биле даштыкы чурттарга девискээрин чөпшээр берген. Американын бистин национал экономикаы холунга эжелеп алганар, ол болза, ажыл чок чорукту естүрүп, улус массаларны хоозурадып турарлар.

Түнкүлениң компартияны политбюрозу болза, боттарынын эргелери дээш, база беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынны Пактызын чарары дээш шийтирлик демисежиринче белги улусту кыйгырган.

(СЭТА).

тургызары-биле даштыкы чурттарга девискээрин чөпшээр берген. Американын бистин национал экономикаы холунга эжелеп алганар, ол болза, ажыл чок чорукту естүрүп, улус массаларны хоозурадып турарлар.

Түнкүлениң компартияны политбюрозу болза, боттарынын эргелери дээш, база беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынны Пактызын чарары дээш шийтирлик демисежиринче белги улусту кыйгырган.

(СЭТА).

Барынын Германияда эжелелдин канчаар-даа аажок улуг чарыгдалдары

БЕРЛИН. АДН агентилелин дамыдып турары болза:

Боннун сан-хөө министри Шейферин медеглээни-биле алырга, Барынын Германия бо чылын эжелел чарыгдалдарына 9,3 миллиард маркаларын төлөөр уjurлуг. Ук түң болза, бо чылыгы 7,4 миллиард маркадан болгаш 1,9 миллиард түңкүзүр чылгы маркадан эңги болур уjurлуг.

Шейферин медеглээни болза, ук түнөөр дээрге Бонн чазактын хуралы шийтирли болур дээн. Ук хуралга бо чылдын чарыгдалына немелде бюджет хүлээп алдыган. Бонн чазанын бөдүүн болгаш онза бюджетди 20,4 миллиард марка болур. Ук түнүңүшүшү кезээден хөйү эжелетирин турар барынын районнага чарыгдатынган турар уjurлуг. Чаа бюджет планында эжелел ча-

рыгдалдары «камгалалаа херек чарыгдалдар» кылдыр солуй адатылган. Барынын Германияны бюджетинге ам-даа 2 миллиард ажыг марка четпейн турар. Эжелел чарыгдалдарына, когаралдар болгаш катап боо-чөпшөөрешкенин херек ол салышкыннар чоңдан үндүрүп кылдыр хавырып алдынган турар уjurлуг деп айтып турар.

(СЭТА).